

4. Єдині новини від ICTV за 10.10.2024 | 960-й ДЕНЬ ВІЙНИ. ICTV. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cECCWeitPTc>
5. Єдині новини від ICTV за 16.10.2024. |966-й ДЕНЬ ВІЙНИ. URL: https://www.youtube.com/watch?v=gZ_CZMoxfJA
6. Інструмент інформування чи впливу: навіщо Банковій телемарафон та що влада планує робити з ним далі?. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/navishcho-bankovyy-telemarafon-ta-shcho-vlada-planuye-robyty-z-nym-dali/32944114.html>
7. ТСН. Марафон «Єдині новини» за 16 жовтня 2024: ВИБУХИ В КИСЬВІ та ХЕРСОН без світла. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Fx8pj6CoOvE> Режим доступу:
8. Успіх чи ні? Як українці оцінюють реформування органів правопорядку та підтримку ЄС. *Сайт соціологічної групи Рейтинг*. URL: <https://ratinggroup.ua/research/ukraine/uspikh-chi-ni-yak-ukrayinci-ocinyuyut-reformuvannya-organiv-pravoporyadku-ta-pidtrimku-yes.html>.
9. Частка «слуг народу» в марафоні після виходу Суспільного зросла до 81% — моніторинг. *Детектор медіа*. URL: <https://detector.media/infospace/article/232989/2024-10-03-chastka-slug-narodu-v-marafoni-pislya-vykhodu-suspilnogo-zrosla-do-81-monitoring/>

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ *WAR-RELATED COLLOCATIONS* У РАКУРСІ МЕДІА-КОНТЕНТУ SEMANTRUM

Юлія Дем'янчук,
кандидат економічних наук, доцент
кафедри іноземних мов та перекладознавства,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
E-mail: y.demianchuk@gmail.com

Світоглядні трансформації другої половини ХХ ст. та розвиток системи цифрової передачі даних на початку ХХІ ст. вплинули на мовотворчість. Запровадження принципів політкоректності, підґрунтям яких є неприпустимість дискримінації за будь-якими особистісними ознаками, серед ключових, релігійна чи етнічна – пронизують усі мовні яруси. З'явилися й новітні вимоги до медіатексту, до мовного означення об'єктів реальності, що викликають зацікавлення у різних аспектах – і з боку пізнання потенційних можливостей слова, і в плані увиразнення релевантної інформації, яку він несе.

Перед журналістами постало завдання дотримуватись мовних і культурних конвенцій, ословлюючи і осмислюючи зовнішні події [1]. Найбільшої ваги набувають медіа-тексти, що перебувають в мережі Інтернет, тому вивчення Інтернет-контенту, його гібридних форм, створених за допомогою інтегрованих технологій залишається в пріоритеті лінгвістів [2]. Мовні модифікації відбуваються синхронно із суспільними, а суспільні інституції (політичні,

академічні) вибирають мовну політику й закріплюють мовні норми, забезпечуючи їхню циркуляцію та відтворення в медіатексті.

Аналіз медіа-контенту – це логічний крок у розвиток теорії публіцистики як і наукова відповідь на комунікативні зрушення, що відбуваються в плані вивчення терміносистеми журналістики як у мовному, так і мовленнєвому аспектах. Таке розрізнення означає перехід від пояснення відмінностей між традиційними медійними формами та новими цифровими платформами до можливості тлумачити цю різницю з опорою на вербальне відображення інформаційних продуктів.

Онлайн-сервіс для моніторингу традиційних та інтернет-ЗМІ *SEMANTRUM* це – інструмент професійного аналізу медіа-контенту, як-от новини, відгуки, коментарі про події в Україні. Сьогодні саме цей онлайн-сервіс є потужним інформаційно-експресивним полем, у якому функціонують сталі концептуальні одиниці фразеологічного типу – *war-related collocations*. Велике значення для кращого розуміння культурогенного простору народу періоду війни має професійна медійна оцінка й виявлення максимальної кількості мовних елементів, що формують сприйняття самого тексту.

Значною мірою номінативність термінів та денотативне означування воєнних дій створюють образ – центрального компонента структури публіцистичного тексту. На думку В. Каленич, початковим словесним образом журналіста є будь-який тематичний відрізок мовлення (словосполучення або фразеологічний вираз), який несе цілісну інформацію, рівнозначну дискурсивному значенню окремо взятих слів, елементів цього мовлення [3]. На нерозривну єдність словесного образу й словесного цілого, яке цей образ репрезентує, вказувала і К. Pacheco Harrison [4]. Така словесна “дуальність” на думку вчених, указує на правильність розставлення акцентів у повідомленнях різного типу [5].

Вивчення мови медійного простору наділене евристичним потенціалом інтерпретації, відповідно процес аналізу тексту вимагає різностороннього підходу до верифікації інформації. Тому система аналізу медіа-контенту покликана з’ясувати взаємодію друкованих та онлайн-медіа, що породжує геополітичну концепцію України.

Фактично, ґрунтуючись на публіцистичних статтях відбувається становлення мови війни, що охоплює *war-related collocations* – вербалізовані сегменти мовно-культурного простору України в контексті російсько-української війни. Вони виявляють стійкість й демонструють незвичність простору, до якого потрапляють. Розглянемо динаміку згадувань *war-related collocations* в період з 24 лютого по 12 червня 2022 року (див. Рис.1).

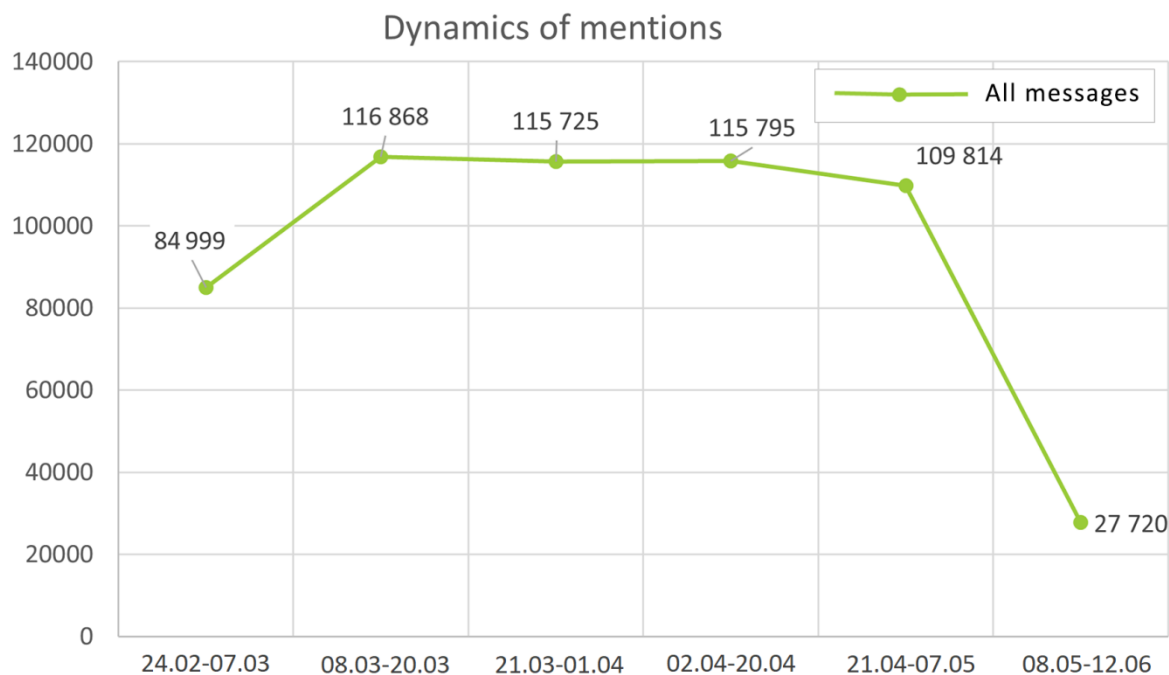

Рис. 1. Моніторинг згадувань *war-related collocations* в онлайн-ЗМІ України

Видавництво *Berezan* виявилось лідером у висвітленні медіатексту по всій Україні. До війни в пріоритеті видавництва, основним завданням було узагальнення різноаспектної інформації у місті Березань та навколишніх містах і селах. Проте з початком війни ситуація докорінно змінилась (див. Рис. 2).

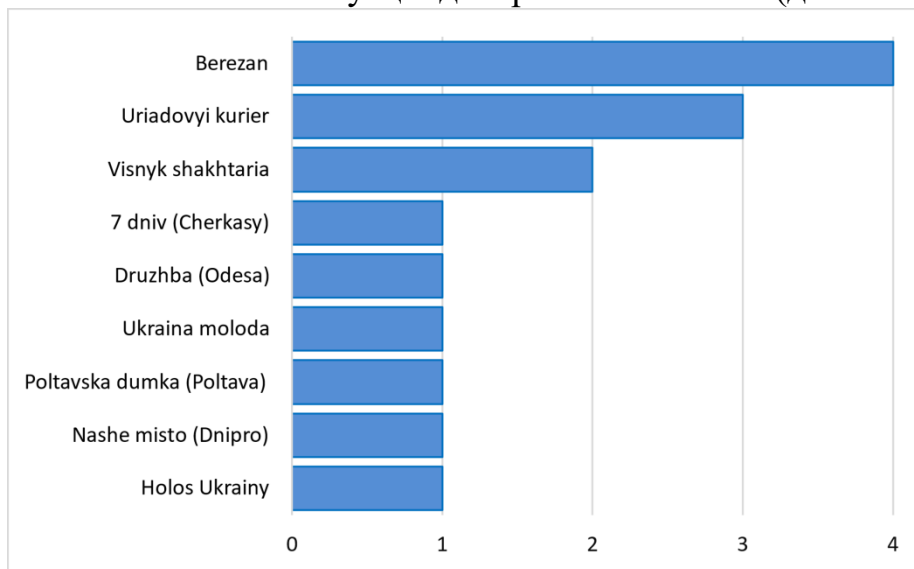

Рис. 2. Типологія друкованих ЗМІ (за період 24 лютого – 31 березня 2022 року)

Змістове наповнення видань, як правило генералізує запити споживачів інформації, тому рефлексія мови війни сприяє популяризації медіасегменту. Характерним приміром є новинний портал MY.UA, що зайняв ключову позицію у медіаплатформі (див. Рис. 3).

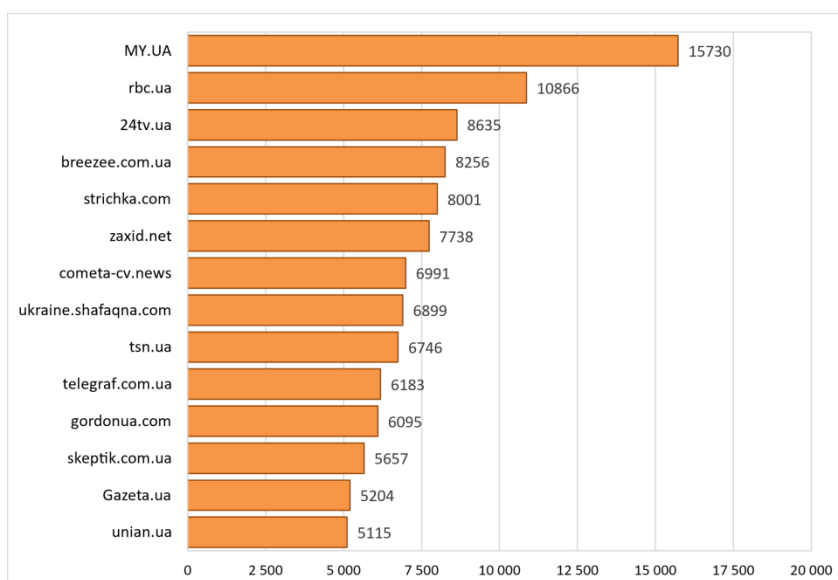

Рис. 3. Кількісне відображення дописів на тему російсько-українська війна (за період 24 лютого – 31 березня 2022 року)

У нашому дослідженні виявлено, що більшість статей (в період з 24 лютого по 12 червня 2022), опубліковані в середу, четвер і п'ятницю. Натомість у вихідні, суботу та неділю спостерігаємо зниження тенденції (див. Рис. 4).

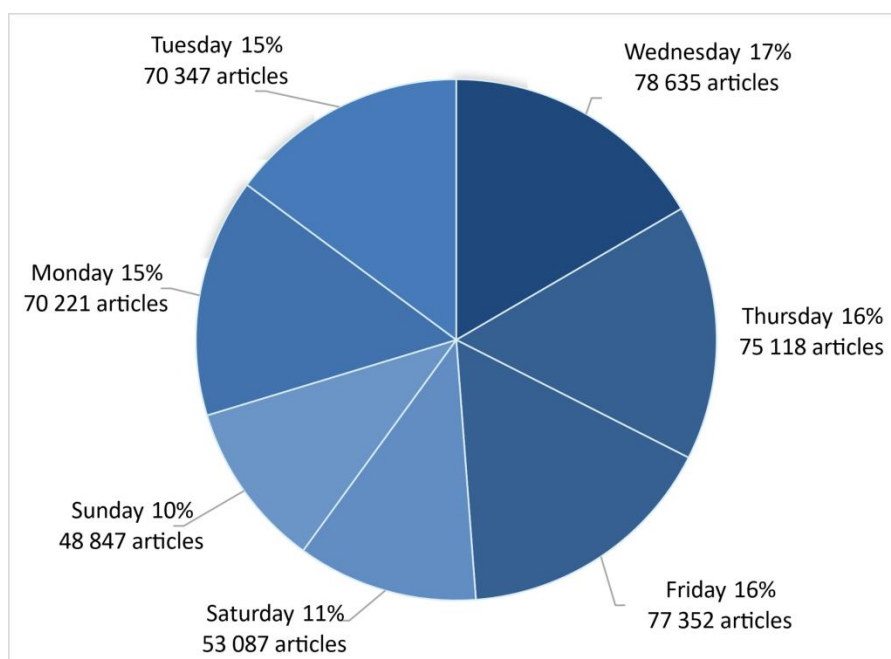

Рис. 4. Сегментний розподіл статей у межах тижня (за період 24 лютого – 31 березня 2022 року (SEMANTRUM, 2022)

Отож, система аналізу медіа-контенту SEMANTRUM пропонує новий погляд на виявлення мови війни, її мовних засобів – *war-related collocations*. Поява медіа платформи у нашому дослідженні засвідчує розвиток номінативного фонду таких *war-related collocations* як *information resistance* (інформаційний спротив), *political manipulation* (політична маніпуляція),

political narrative (політичний наратив), *information front* (інформаційний фронт) та ін.

Список використаних джерел:

1. Muhammad A., Danish, A., Haider I., Batool S., Javed M., Tariq W. Enhancing Social Media Text Analysis: Investigating Advanced Preprocessing, Model Performance, and Multilingual Contexts. Xi'an Shiyou Daxue Xuebao (Ziran Kexue Ban)/Journal of Xi'an Shiyou University. Vol. 20. 2024. P. 187–197.
2. Crystal D. Language and the Internet. 2001. URL: https://www.academia.edu/35434663/Language_and_the_Internet
3. Каленич В. Образність журналістського мовлення в регіональній пресі. *Imagery of journalistic speech in the regional press. Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University Series Philology (Linguistics)*. 2023. С. 84–91.
4. Сизонов Д. Нові смисли сталих медійних онімів із компонентом НЕЗЛАМНИЙ. Записки з українського мовознавства. 2024. Вип. 31. С. 142–150.
5. Pacheco Harrison K. Verbal visuality of journalistic television genre: readings to build sign language interpreting strategies. *Bakhtiniana, São Paulo*, Vol. 8 (2). 2013. P. 201–217.

ДО ПРОБЛЕМИ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ МАС-МЕДІА У СВІТІ

Мар'ян Житарюк,

*доктор наук із соціальних комунікацій, професор,
завідувач кафедри зарубіжної преси та інформації,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
E-mail: maryan.zhytaryuk@lnu.edu.ua*

Упродовж перших десятиліть Незалежності України у нас де-факто була відсутня державна інформаційна політика. Досі концепція інформаційної безпеки України обговорюється як проєкт, а не виконується як закон [5]. З одного боку, у мас-медіа домінував приватно-олігархічний тип власності, де головним було обслуговування певних політико-бізнесових груп, з іншого, у держави не було і досі бракує достатнього розуміння важливості інформаційної складової для утвердження і розбудови країни як міжнародного політичного суб'єкта в геополітичному контексті.

Питання важливості та уразливості національного інформаційного простору уразливе й зараз, на одинадцятому році екзистенціальної російсько-української війни, на третьому році повномасштабного вторгнення. Так, практично не було допомоги українським ЗМІ (україномовним та англомовним) у реалізації міжнародних проєктів, що дозволяли б українським редакціям відкрити закордонні бюро. З іншого боку, мало що зроблено, щоб закордонні